

S. Sayısı : 232

İskân Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bâzı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine bâzı fıkralar eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (1/430)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/967, 6 - 380

22 . XI . 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İskân Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bâzı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine bâzı fıkralar eklenmesi hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 20 . XI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ile gerekçesinin ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Hasan Saka

Gereke

2510 sayılı İskân Kanununun bâzı maddelerini değiştiren 5098 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesiyle serbest bir durum iktisap etmiş olan menkul şahısların memleketlerinde bırakmış oldukları taşınmaz malları ile kendilerine mürettep yerlerinde iskân yolu ile verilmiş olan gayrimenkullerin tasfiye şekillerini gösteren geçici 2 nci maddesinin, tatbikat sırasında bâzı fiilî vaziyetleri karşılayacak hükümleri ihtiva etmediği görülmüş ve bu sebeple mezkûr madde üzerinde tatbikat bakımından noksan görülen bu cihetleri halledecek şekilde ahkâm konulmasına zaruret hâsıl olmuştur.

Nakledilmiş kimselere ait olup 2510 sayılı Kanunun ilga edilen 27 nci maddesi hükümlerine göre tasfiyesi lâzımgelen araziden, Hükümetçe alınan bir kararla, bu yerlerdeki topraksız yerli halka tevzi edilen kısımların, yıllardan beri imar ve ihya etmek suretiyle işletmekte olan kimseler elinden alınarak eski sahiplerine iade olunması halinde uzun zamandan beri teessüs etmiş iktisadi bir vaziyetin altüst olmasına ve yerli halkın eskisi gibi ecir bir duruma düşmesine sebebiyet verileceği mülahaza edilmiş ve bu vaziyetin müstahsıl bir zümrenin perişan bir hale düşmesini intaç edeceği ve gerek iktisadi cepheden ve gerekse asayiş noktasından mahzurlar doğuracağı neticesine varılmış ve bu sebeple mezkûr maddeye bu hususları sağlayacak şekilde ilâveler yapılması uygun görülmüştür.

Geçici 2 nci maddenin bu şekli ile Hükümet tarafından tevzi edilmiş gayrimenkuller bu kimseler yedlerinde bırakılmış, ancak bu topraklara mutasarrıf olduklarını usulen ispat eden kimselerin mağdur bir vaziyete sokulmasını önlemek üzere bunlara mezkûr gayrimenkullerin tevzi edildiği tarihteki Arazi Vergisine matrah olan kıymetlerinin, Toprak Kanunundaki hükümlere mütenazır bir şekilde, tesbit edilecek bedellerinin Hazinece tesviyesi esası kabul edilmiş ve ayrıca Toprak Kanununda olduğu gibi Hazine ve malsahibinin bu kıymete itiraz hakkı tanınmış ve bu maksatla bağlı kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu

26 . V . 1949

Esas No. 1/530

Karar No. 18

Yüksek Başkanlığa

Tetkik için Komisyonumuza havale buyurulan İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkra ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesine bazı fıkralar eklenmesi hakkındaki kanun tasarısı ve gerekçesi 16 . V . 1949 tarihinde Sağlık, Adalet ve Maliye Bakanlıkları müessesileri huzuriyle Komisyonumuzda incelendi.

Komisyonumuz; Hükümet gerekçesinde de izah edildiği gibi 5098 sayılı Kanunun Geçici birinci maddesiyle serbest bir durum iktisap etmiş olan nakledilmiş şahısların memleketlerinde bir faktörün oldukları tasınımların ile kendile ve mülkleri ile yerlerinde iskân yoluyla tasınımları olan gayrimenkullerin tasfiye şekillerini gösteren geçici ikinci maddenin tatbikat sırasında bazı fiili vaziyetleri karşılayacak hükümleri ihtiva etmediği görülmüş ve bu sebeple mezkûr madde üzerinde tatbikat bakımından noksan görülen bu cihetleri halledecek şekilde ahkâm konulmasına zaruret olduğunu kabul etmiş ve yine Hükümet müessesilerinin teklifi üzerine; birinci maddede « 2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince » olan fıkrasına « Herde her hangi bir taşınır mülk kalmamak için 26 nci maddede de ilâve etmeyi müvafık bulunmuştur.

Yine Hükümet müessesilerinin teklifi üzerine; birinci maddede 1508 sayılı Kanuna göre idare heyetlerince istimlak edilmiş olduğu halde istimlak muameleleri sonradan hükümsüz kalmış olan topraklardan mahallî Hükümet eliyle yerli halka veya göçmenlere tevzi edilmiş olanları müstesnakları namına tapuya tesvi edilmiş olsun veya olmasın eski sahiplerine iade edilmez kaydının konulmasını ve bu arazi içinde ve haricinde bulunan binaların da aynı mücip sebepler ile ilâvesini müvafık görmüş ve fıkrayı « Bina ve Arazi » şeklinde düzelterek kabul etmiştir.

Ancak bu suretle dağıtılan gayrimenkuller üzerinde mütasarrıf oldukları usulün ispat eden kimselerin mağdur bir vaziyete sokulma-

sını önlemek üzere bunlara da mezkûr gayrimenkullerin tevzi edildiği tarihteki arazi vergisine matrah olan kıymetleri ve tevzi tarihindeki vergi kıymeti bulunmayan topraklara karşı da dağıtıldıkları tarihe göre tadilat komisyonlarına belirtilecek değerleri üzerinden bedellerinin Hazinece ödenmesi esası ve aynı zamanda bu kıymetlere Hazine ve mal sahipleri tarafından 3692 sayılı Kanun hükümleri dairesinde itiraz hakları dahi kabul edilmiştir.

Bu suretle Hazinece ödenecek olan miktarlar toprağın vüsatine göre değişmek üzere aşağıdaki esaslar dâhilinde ödenmesi tasarıda yer almıştır.

Ödenecek miktar :

3 000 dönüme kadar yukarda gösterilen vergi kıymetinin dört misli,

5 000 dönüme kadar olan araziden 3 000 dönüme kadar yukardaki hükme göre ve 3 000 dönümden fazlası için bu kıymetin üç misli,

Bundan fazla arazisinin 5 000 dönümü hakkındaki yukardaki hükümlere göre ve 5 000 den fazlası için kıymeti iki misli üzerine hesaplanır.

Binalar için de

Tevzi tarihindeki vergi kıymeti hak sahiplerine verilir. Vergi kaydı bulunmayan binaların tevzi tarihindeki kıymetleri bina vergisi tadilat komisyonları marifetiyle tesbit ettirilerek hak sahiplerine ödenir. Kaydı ve birinci maddede bu esaslar içinde değiştirerek kabul edilmiştir.

Yine Komisyonumuz vatandaşın mahlkeme-ye müdâcaat hakkı baki kalmak şartıyla bu işlerin süruncemede kalmaması ve idarenin daha uzun seneler buntla meşgul olmamasını sağlamak için Maliye müessesisinin teklifi müvafık görerek 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin üçüncü bendinin son fıkrasını aşağıdaki şekilde değiştirmiş ve bu tasarinin ikinci maddesi olarak kabul edilmiştir.

Maddede 2 : 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci

madesinin üçüncü bendinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Eski yurtlarına dönenler Hükümetin uhdesinde veya idaresinde veya emanetinde bulunan menkul veya gayrimenkul mallarını tasarruf etmek isterlerse bu isteklerini bu kanunun yayımı tarihinden itibaren on sene zarfında mallarının bulunduğu yerlerinin en büyük mülkiye üstüne bir dilekçe ile bildirmeleri lâzımdır. Aksi takdirde bu müddet geçtikten sonra yapılacak muracaat kabul olunmaz. Ancak bunların mahkemeye baş vurma hakları bakidir. Tasarruf tarihinden itibaren mürettep yerlerinde kendilerine Hükümetçe iskân yolu ile verilen gayrimenkuller 2510 sayılı kanunun 39 ncu maddesi hükmüne göre geri alınır.

Tasarımın ikinci maddesi üçüncü, üçüncü maddesi de dördüncü madde olarak aynen kabul

edilmiştir.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Sağlık ve Sosyal Yardım

Komisyonu Başkanı

Gaziantep

Dr. M. Canbolat

Sözcü

Rize

Dr. F. Kurtuluş

İmzada bulunamadı.

Kâtip

Seyhan

Dr. M. Dıblan

Bilecik

Dr. M. Suner

İmzada bulunamadı.

Konya

Dr. M. F. DüNDAR

Ordu

Dr. Z. M. Sezer

Amasya

Z. Tarhan

Kars

Dr. Esat Oktay

Malatya

Dr. C. Özelçi

İmzada bulunamadı.

Antalya

Dr. G. Kahraman

Kars

A. Sürmen

Muğla

Dr. M. Sakaroğlu

Rize

Dr. S. A. Dilemre

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine bazı fıkralar eklenmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 18 . VI . 1947 tarihli ve 5098 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince kendileri veya Hükümet tarafından tasfiyesi icabeden araziden Hükümet eliyle tevzi edilmiş bulunan topraklar hakkındaki tasarruf iddiaları usulen sabit olduğu hallerde bu gayrimenkuller asıl sahiplerine iade edilmez.

Ancak bu toprakların tevzi edildiği yılın arazi vergisine matrah olan kıymeti üzerinden aşağıdaki şekilde hesaplanacak bedelleri kendilerine ödenir.

Bu arazi bedelleri; bin dönüme kadar, yukarıda gösterilen vergi kıymetinin dört misli.

İki bin dönüme kadar olan araziden bin dönüme kadar yukarıdaki hükme göre ve bin dönümden fazlası için bu kıymetin üç misli.

Dört bin dönüme kadar olan araziden iki bin dönümü hakkında yukarıki hükümlere göre ve iki bin dönümden fazlası için bu kıymetin iki buçuk misli.

Beş bin dönüme kadar arazinin dört bin dönümü hakkında yukarıki hükümlere göre ve dört bin dönümden fazlası için bu kıymetin iki misli.

Bundan fazla arazinin beş bin dönümü hakkında yukarıki hükümlere göre ve beş bin dönümden fazla için bu kıymetin bir misli üzerinden hesaplanır.

Tevzi tarihindeki vergi kıymetleri bulunmayan toprakların bedelleri, dağıtıldıkları tarihe göre, Tadilat komisyonlarına belirtilecek kıymetleri üzerinden ve yukarıdaki esaslar dâhilinde ödenir.

Takdir edilecek bu kıymetlere Hazine ve mal sahibi tarafından 3692 sayılı Kanun hükümleri dairesinde itiraz olunabilir.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesine bazı fıkralar eklenmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 18 . VI . 1947 tarihli ve 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir :

2510 sayılı Kanunun 26 ve 27 nci maddesi gereğince istihkak mazbatasını mukabilinde Devlete intikal eden veyahut sahipleri veya Hükümet tarafından tasfiyesi icabettiği halde tasfiye edilmeyen veya 1505 sayılı Kanuna göre idare heyetlerince istimlak edilmiş olduğu halde istimlak muameleleri sonradan hükümsüz kalmış olan bina ve topraklardan mahallî Hükümet eliyle tevzi edilmiş olanları müstehlikleri namına tapuya tescil edilmiş olsun veya olmasın eski sahiplerine iade edilmez.

Ancak bu suretle müstehliklerine tevzi ve teslim edilmiş olan topraklar üzerindeki tasarruf iddiaları usulen sabit olduğu takdirde bu toprakların tevzi edildiği yılın Arazi Vergisine matrah olan kıymeti üzerinden aşağıdaki şekilde hesaplanacak bedelleri kendilerine ödenir.

Bu arazi bedelleri; 3 000 dönüme kadar yukarıda gösterilen vergi kıymetinin dört misli.

5 000 dönüme kadar olan araziden 3 000 dönüme kadar yukarıdaki hükme göre ve 3 000 dönümden fazlası için bu kıymetin üç misli.

Bundan fazla arazisinin 5000 dönümü hakkında yukarıdaki hükümlere göre ve 5000 den fazlası için kıymetin iki misli üzerinden hesaplanır.

Tevzi tarihindeki vergi kıymetleri bulunmayan toprakların bedelleri, dağıtıldıkları tarihe göre tadilat komisyonlarına belirtilecek kıymetleri üzerinden ve yukarıdaki esaslar dâhilinde ödenir.

Binaların tevzi tarihindeki vergi kıymeti ve eğer vergi kaydı yok ise tevzi tarihindeki kıymetleri, Bina Vergisi tadilat komisyonları marifetiyle tesbit edilerek bedelleri hak sahiplerine verilir.

Takdir edilecek bu kıymetlere Hazine ve mal sahibi tarafından 3692 sayılı Kanun hükümleri dairesinde itiraz olunabilir.

MADDE 2. — 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin üçüncü bendinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Eski yurtlarına dönenler Hükümetin uhdesinde veya idaresinde veya emanette bulunan menkul veya gayrimenkul mallarını tasarruf etmek isterlerse bu isteklerini bu kanunun yayımı tarihinden itibaren on sene zarfında mallarının bulunduğu yerlerinin en büyük mülkiye üstüne bir dilekçe ile bildirmeleri lâzımdır. Aksi takdirde bu müddet geçtikten sonra yapılacak müraعات kabul olunmaz.

Ancak bunların mahkemeye başvurma hakları bakidir.

Tasarruf tarihinden itibaren mürettep yerlerinde kendilerine Hükümetçe iskân yoluyla verilecek gayrimenkuller 2510 sayılı Kanunun 39 neu maddesi hükmüne göre geri alınır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan Devlet Bakanı Devlet Bakanı
H. Saka Başb. Yardımcısı
Barutçu

Adalet Bakanı Millî Savunma Bakanı
Fuad Sirmen H. Çakır

İçişleri Bakanı Dışişleri B. V. Maliye Bakanı
M. H. Göle T. B. Balta Ş. Adalan

Millî Eğitim Bakanı Bayındırlık Bakanı
T. Banguoğlu Nihat Erim

Ekonomi Bakanı Sa. ve So. Y. Bakanı
C. Ekin Dr. K. Bayizit

Gümrük ve Tekel Bakanı Tarım Bakanı
Emin Erişirgil Cavid Oral

Ulaştırma Bakanı Ticaret Bakanı Çalışma Bakanı
Güleğ C. S. Barlas T. B. Balta